

Obchodní zřízenec, jehož služné vyměřeno částečně i určitým procentem z hrubého výtěžku, může domáhati se vyúčtování, nikoliv ale vyjevovací přísahy, že účet jest správný a úplný.

Žalobní prosbě Aa, ředitele pobočního závodu žalované firmy B, jenž mimo pevný plat měl smluveno jako součást služného i 5% tantiemu z hrubého zisku, o vyúčtování příslušící mu tantiemy a vykonání přísahy o správnosti a úplnosti roční bilance, na základě které účet tantiemy se provedl, bylo oběma nižšími stolicemi vyhověno.

Nejvyšší soud dovolání strany žalované dal částečně místř zamítнув žalobní prosbu, aby bylo uznáno, že jest žalovaná povinna vykonati přísahu, že bilance jsou správné a úplné.

Důvody: Žalovaná jako zaměstnavatelka neměla ve správě žádného jmění žalobce a nemá také podle občanského práva povinnost, jmění nebo dluhy své mu udati, a jen v těchto případech lze požadovati vyjevovací přísahu podle předpisu čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s.

I když žalobce jako ředitel továrny vybíral část služebního platu svého v tantiemě počítané z hrubého výtěžku na základě ročních bilancí, nestal se tím přece ani vedoucím společníkem (čl. 270 obch. z.), aniž lze říci, že tím firma stává se správcem jeho jmění (§ 1012. obč. z.), nýbrž zůstává zřízencem, vyšší služby v obchodním závodě konajícím, pro kterého platí ustanovení § 14. zák. o obch. pom. Více než § 14. cit. zákona stanoví, nemůže ani zřízenec požadovati na šefovi, ani tento není povinen jemu poskytnouti. Zavázala-li se tedy žalovaná platiti žalobci plat z části v 5% tantiemě z hrubého výtěžku, pak převzala tím přirozeně povinnost, sděliti oprávněnému potřebný výkaz o tomto výtěžku, účet o něm sdělaný dle ročních bilancí, ježto by jinak nárok jeho nedal se uplatniti.

Když by žalobci vzešly pochybnosti o správnosti a úplnosti účtu, může požadovati o dovolení, nahlédnouti do obchodních knih, pokud toho třeba, aby se o správnosti a úplnosti vyúčtování přesvědčil, což musí žalovaná povolit. Tak určuje zřejmě § 14. zák. o obch. pom., jehož předpis platí právě pro přítomný případ. Kdyby byl zákonodárce chtěl vyhraditi zaměstnanému více práv, zvláště i právo dle čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s., požadovati vykonání přísahy o správnosti a úplnosti účtu, byl by to v zákonu zajisté výslovně řekl. Normy čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s. nedá se tedy na příklad, o který jde, nijak užití, poněvadž je tu pro něj

zvláštní ustanovení zákona, v němž práva zaměstnaného přesně jsou vymezena.

Slušelo proto v tomto směru odůvodněnému dovolání vyhověti a onu část žalobní prosby, pokud se toho domáhá, aby žalovaný vykonal přísahu, jako v zákonu neodůvodněnou zamítnouti.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 1. června 1920, Rv-I 218/20.

—r.

I ve věcech nájemních dlužno užití předpisů civ. řádu soudního o věcech nepatrných, byl-li předmět sporu v žalobě na zrušení smlouvy nájemné a vyklizení oceněn na 100 K a žalovaná strana proti tomu ničeho nenamítala.

Spor zahájený o žalobě znějící na zrušení smlouvy nájemní o okamžité vyklizení pronajatého bytu, v níž žalující strana ocenila zájem na sporu na 100 K, projednán byl okresním soudem v řádném řízení a žádosti žalobní bylo vyhověno.

Odvolání soudem odvolacím bylo odmítnuto jako nepřipustné.

Dovolací stížnost proti usnesení tomu byla nejvyšším soudem rovněž odmítnuta z těchto důvodů:

Žalobci prohlásivše v žalobě, že oceňují svůj zájem na sporu na 100 K, udali takto hodnotu předmětu sporu (sr. § 59. j. n.). Ježto jde o spor ze smlouvy nájemní, jenž podle § 49. č. 5 j. n., nehledíc na hodnotu předmětu, přikázán jest okresnímu soudu ku projednání a rozsouzení, takže hodnota předmětu sporu nebyla důležitou pro určení příslušnosti, nebyli žalobci ovšem povinni udati tuto hodnotu v žalobě (§ 56. odst. 2 j. n.). Když přes to tak učinili, nemohlo ocenění předmětu sporu zůstatí bez povšimnutí a platilo na každý způsob proti žalobcům. Pro žalovanou ocenění to o sobě závažným nebylo, neboť dle posledního odstavce § 60. j. n. má ocenění předmětu sporu v žalobě obsažené takovýto závazný účinek pro odpůrce jen co do příslušnosti. Žalovaná mohla tedy zajisté namítati a dokazovati, že ocenění žalujícími vykonané není správné. Když toho opomněnula, jest ocenění také v účelní směrodatné, pokud jde o otázku, lze-li použití zvláštních ustanovení §§ 448. a násl. c. ř. s. Hledíc pak k ustanovení § 448. c. ř. s. nemůže býti pochybnosti, že v tomto případě jde o věc nepatrnou. Nesprávný jest názor žalované, že ve věcech nájemních nelze užití předpisů civ. řádu soudního o věcech nepatrných. Ustanovení druhého odstavce § 4. zák. ze